

BM AVRUPA EKONOMİK KONSEYİ (UNECE) SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA İÇİN EĞİTİM STRATEJİSİ VİZYONU

Gelecek için bölgeye yönelik vizyonumuz; insanlar, ülkeler ve kuşaklar arasında dayanışma, eşitlik ve karşılıklı saygı ile ilgili ortak değerleri kapsamaktadır. Bu bölge, mevcut kuşağın, gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılama kabiliyetini tehlikeye düşürmeden kendi ihtiyaçlarını karşılamaını sağlayacak ekonomik canlılık, adalet, sosyal uyum, çevrenin korunması ve kaynakların yönetimini dikkate almaktadır.

Eğitim, bir insan hakkı olmasının yanında, sürdürülebilir kalkınma için bir ön koşul ve iyi yönetim, bilgiye dayalı kararlar alma ve demokrasinin geliştirilmesi için de etkili bir araçtır. Bu nedenle “sürdürülebilir kalkınma için eğitim, vizyonumuzun gerçekleştirilmesine yardımcı olacaktır. Sürdürülebilir kalkınma için eğitim, bireylerin, grupların, toplulukların, kurumların ve ülkelerin, sürdürülebilir kalkınma lehine değerlendirmeler ve tercihler yapma kapasitelerini geliştirir ve güçlendirir. Bireylerin bakış açısını değiştirerek dünyamızın daha güvenli, daha sağlıklı ve müreffeh hale gelmesini sağlar ve yaşam kalitesini artırır. Sürdürülebilir kalkınma için eğitim, yeni vizyon ve kavramların keşfedilmesi ve yeni metot ve araçların geliştirilmesi için gerekli eleştirel düşünce, daha fazla farkındalık ve daha fazla yetkilendirilme imkanları sağlayabilir.

GİRİŞ

1. Stratejiyi geliştirmek için zorunluluk, BM Avrupa Ekonomik Konseyi (UNECE) Çevre Bakanları tarafından Mayıs 2003'te Kiev'de düzenlenen “Avrupa için Çevre” Konferansı'ndaki bildiriye dayanmaktadır. Strateji hem bölgesel hem de küresel çerçevede kazanılan tecrübelerden faydalandı. Strateji, UNESCO tarafından geliştirilen Eğitimde Sürdürülebilir Gelişme için Birleşmiş Milletler On Yılı için hazırlanan taslak uygulama programı için belirlenen Çerçeve'ye paralel ve ona katkı niteliğinde olup On Yılın bölgesel uygulaması ve Sürdürülebilir Gelişme Dünya Zirvesi sonuçları için bir temel olarak kullanılmalıdır.
2. Strateji, hükümetlerin, eğitim kurumlarının, sivil toplum örgütlerinin ve UNECE bölgesinin diğer paydaşlarının ve uluslar arası kuruluşlarının da dahil olduğu katılımcı bir süreç sonucunda geliştirildi.
3. Bu strateji, sürdürülebilir kalkınma için eğitimin (SKE) UNECE bölgesinde tanıtılmasını ve teşvik edilmesini kolaylaştırabilir ve bu sayede ortak vizyonumuzun başarılmasına katkıda bulunabilir.
4. UNECE bölgesi, zengin kültürel çeşitliliğe ve değişik sosyo-ekonomik ve politik koşullara sahip ülkelerden oluşmaktadır. Sürdürülebilir gelişme beklentileri büyük oranda değişen yaşam biçimlerine, üretim ve tüketim şekillerine, aynı zamanda, fakirliğin azaltılmasının hala önemli bir konu olduğu ülkelerin ihtiyaçlarının da göz önüne alınmasına bağlıdır.
5. Stratejinin uygulanması için bölgenin hem ön koşulları hem de ihtiyaçları vardır. Bu bölgedeki çoğu ülke profesyonel eğitimcileri işe alarak eğitim sistemlerini kurmuşlar, temel eğitime erişimi ve herkes için eşit eğitim hakları teminat altına almışlar, yüksek okur-yazarlık oranını gerçekleştirmişler, bilimsel potansiyeli geliştirmişler ve sivil toplumun katılımını

sağlamışlardır. Fakat SKE'nin verimli olarak uygulanabilmesi için hala çözülmesi gereken zorluklar vardır. Eğitim sistemleri, SKE'nin disiplinler arası doğasını ele alabilmek için geliştirilmeli, sivil toplumun bağlantısı güçlendirilmeli ve yeterli kurumsal ve malzeme tedariki sağlanmalıdır.

I. AMAÇ VE HEDEFLER

6. Bu Stratejinin amacı, UNECE üye devletlerini SKE'nin geliştirilmesi ve ilgili her konuda, örgün, yaygın ve resmi olmayan eğitim sistemine dâhil edilmesi için cesaretlendirmektir. Bu durum sürdürülebilir gelişmede insanları bilgi ve beceriyle donatacak, onları yetkin ve kendine güvenli hale getirecek ve doğayla uyumlu üretken, sağlıklı ve sosyal değerlere, cinsiyet eşitliğine ve kültürel çeşitliliğe önem veren bir yaşama ulaşma fırsatlarını arttıracaktır.

7. Bu amaca ulaşılmasına katkıda bulunacak hedefler şunlardır:

- a) Politik, hukuki ve eylemsel çerçevenin SKE'yi desteklemesi;
- b) Sürdürülebilir kalkınmanın (SK) örgün, yaygın ve gayri resmi öğrenme aracılığıyla teşvik edilmesi;
- c) Eğitimcilerin SK'yı öğretimlerine dâhil etmesi için gerekli becerilerle donatılması;
- d) SKE için yeterli malzeme ve araç-gerecin temin edilmesi;
- e) SKE hakkında ve SKE'nin gelişmesi için araştırmaların teşvik edilmesi;
- f) UNECE bölgesi içinde her seviyede SKE ile ilgili işbirliğinin güçlendirilmesi.

II. KAPSAM

8. Bu Strateji konuya ilgi duyan UNECE üye devletleri tarafından benimsenecek ve bölge dışında kalan devletler de bu stratejiyi uygulamaları için cesaretlendirilecekler.

9. Strateji, hükümetlere hitap etmekte, onları motive etmekte ve onlara politikaları ve uygulamaları, sürdürülebilir gelişmenin eğitim ve öğrenmeyle, eğitimcileri ve diğer paydaşları da dâhil ederek, nasıl geliştirecekleri konusunda tavsiyelerde bulunmaktadır. Sürdürülebilir gelişme için eğitim yerel, bölgesel, ulusal ve UNECE bölgesi koşullarını dikkate almak zorunda olduğu için ülkelere ve eğitim alanlarına göre sürdürülebilir gelişmenin değişik yönlerine farklı derecelerde önem verilebilir. Bu Strateji bölgedeki ülkelerde esnek bir çerçevede kullanılacak ve uygulamalar ülkelerin öncelikleri, onların özel ihtiyaçları ve koşullarına göre belirlenecektir.

10. Strateji, kurumlar arası, çok paydaşlı işbirliğini ve ortaklığı destekler ve böylece SKE ile ilgili malzeme ve insan kaynakları yatırımlarını teşvik eder.

11. Strateji, Herkes için Eğitim'in temel koşullarını kapsar: Ortak Taahhütlerimize Uygundur.

12. Strateji, çevre ve konuyla ilgili diğer çok taraflı anlaşmaların iletişim, eğitim, halk-katılımı ve bilinçlendirme koşullarının uygulanmasını destekler. Strateji aynı zamanda Rio Deklarasyonu'nun Çevre ve Gelişme ile ilgili 10. maddesinin, Aarhus Konvansiyonu'nun, Birleşmiş Milletler Binyıl Gelişme Hedefleri'nin ve Kaliteli Eğitimin uygulanmasını da şeffaflığı, kapsayıcılığı, hesap verebilirliği ve insanların yetkilendirilmesini teşvik ederek destekler.

GENEL İLKELER

13. SK'nın var oluş anlamının düşünülmesine ihtiyaç vardır. Sürdürülebilir toplumun gelişmesi sürekli öğrenme süreci ve uygun cevaplar ve çözümler bulunduğu takdirde tecrübelerimizin arttıracığı konuların ve ikilemlerin ortaya çıkarılması olarak görülmelidir. SKE için hedeflerin öğrenilmesi bilgi, beceri, anlayış, davranış ve değerleri kapsamalıdır.

14. SKE, birbiriyle ilgileri bulunan çevre, ekonomi ve sosyal konuları içeren geniş ve kapsamlı bir kavram olarak hala gelişmektedir. Çok çeşitli gelişme konularına değinen çevre eğitimi (ÇE) kavramını genişletmektedir. SKE aynı zamanda gelişmenin pek çok unsurunu ve eğitimin diğer hedef biçimlerini de içermektedir. Bu sebeple, çevre eğitimi, eğitimin diğer alanlarıyla bütünleştirilmelidir ve sürdürülebilir gelişme için eğitim yaklaşımıyla bütünleştirici bir şekilde yapılandırılmalıdır.

15. SK'nın anahtar temaları diğer şeylerin yanı sıra yoksulluğun azaltılması, vatandaşlık, barış, ahlak, yerel ve küresel çerçevede sorumluluk, demokrasi ve yönetişim, adalet, güvenlik, insan hakları, sağlık, cinsiyet eşitliği, kültürel çeşitlilik, kırsal ve şehirsal gelişme, ekonomi, üretim ve tüketim şekilleri, müşterek sorumluluk, çevre koruma, doğal kaynakların yönetimi ve biyolojik ve görsel çeşitlilik gibi konuları da içermelidir.

16. SKE uygulanırken aşağıdaki konulara değinilmelidir: temel eğitimin geliştirilmesi, eğitimin sürdürülebilir gelişmeye uygun olarak yeniden düzenlenmesi, toplum bilincinin arttırılması ve eğitimin teşvik edilmesi.

17. SKE farklı kültürleri anlamayı ve onlara saygı duymayı ve onlardan gelen katkıyı kucaklamayı destekler. Yerli insanların rolleri anımsanmalı ve eğitim programlarının geliştirilmesi sürecine onlarda ortak edilmelidir. Geleneksel bilgiye değer verilmeli ve SKE'nin ayrılmaz bir parçası olarak korunmalıdır.

18. Her seviyede öğrenme, sistematik, eleştirel ve hem yerel hem de küresel çerçevede yaratıcı düşünmenin kullanılmasını için teşvik edilmelidir; bunlar sürdürülebilir gelişme için eylemin ön koşullarıdır.

19. Sürdürülebilir Kalkınma için Eğitim erken çocukluk döneminden başlayarak yükseköğretim ve yetişkin eğitimine uzanan ve örgün eğitimin ötesine geçen yaşam boyu bir süreçtir. Değerler, yaşam tarzları ve tutumlar erken yaşlarda belirlendiği için çocuklar için eğitimin rolü özel bir önem taşımaktadır. Hayatımız boyunca farklı roller üstlendikçe öğrenme gerçekleştiği için SKE tüm yaşama yayılmış bir süreç olarak düşünülmalıdır. Mesleki eğitim, eğitimcilerin eğitimi ve uzmanlar ile karar vericiler için sürekli eğitim de dâhil olmak üzere her düzeydeki tüm öğretim programlarının içerisinde yer almalıdır.

20. Yükseköğretim uygun bilgi ve yeterliliklerin geliştirilmesinde SKE'ye katkıda bulunmalıdır.

21. SKE küresel ve yerel çıkarlar arasında bir denge sağlamaya çalışarak küresel şartları olduğu kadar çeşitli yerel, ulusal ve bölgesel şartları da dikkate almalıdır.

22. SKE eğitime erişimi arttırarak ve eğitimin kalitesini yükselterek kırsal ve kentsel bölgelerin gelişimine katkıda da bulunabilir. Bu özellikle kırsal kesimde yaşayanlar için çok faydalı olacaktır.

23. İnsanlar ve doğa, zengin ve fakir arasındaki ilişkiler kadar günümüz neslinde ve nesiller arasında eşitlik, dayanışma, karşılıklı bağımlılık gibi konuları kapsayan etik boyut sürdürülebilir kalkınmanın odak noktasında bulunmaktadır ve SKE için kritik öneme sahiptir. Sorumluluk etiğın doğasında vardır ve sorumluluk duyulması SKE için gereklidir.

24. Sınıf dışındaki yaşam ve çalışma deneyimleri örgün SKE’de önemli bir yere sahiptir. SKE’ye dâhil olan eğitimciler bu sürecin başlatılmasında ve öğrencilerle yetkililer ve sivil toplum arasındaki iletişimin teşvik edilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu sayede, SKE eğitimin toplumdan izole olmasının engellenmesi için bir fırsat sunmaktadır.

25. SKE sırf bilgi aktarımından ziyade katılımcı öğrenmenin teşvik edilmesine odaklanılmasını sağlamakta ve iletişim ile karar vermede karşılıklı saygı kültürünün geliştirilmesi yönündeki girişimleri kapsamaktadır. Sonuç olarak SKE’nin politikaların ve kararların enteraktif ve bütüncül bir şekilde belirlenmesindeki katkısı kabul edilmelidir. SKE’nin Yerel Gündem 21 ile katılımcı demokrasiyi geliştirme ve yaygınlaştırmadaki rolü de toplumdaki çatışmaların çözümü ve adalete ulaşılmasına katkı sağlamaktadır.

26. SKE çok taraflı iş birliği ve ortaklık gerektirmektedir. Bu alandaki temel aktörler hükümetler, yerel otoriteler, eğitim, bilim, sağlık, ulaşım, tarım, ticaret, endüstri sektörleri, özel sektör, işçi sendikaları, medya, hükümet dışı kuruluşlar, çeşitli topluluklar, yerli halk ve uluslararası örgütlerdir.

27. SKE çok taraflı çevre anlaşmalarının ve Sürdürülebilir Kalkınma ile ilgili uluslararası anlaşmaların hükümlerinin uygulanmasını teşvik etmelidir.

IV. EĞİTİMDEKİ SONUÇLARI

28. SKE için sadece bilgi vermeye değil aynı zamanda problemlerle ilgilenmeye ve olası çözümler belirlemeye odaklanılmalıdır. Bu bağlamda eğitim tek tek ders konularına geleneksel olarak odaklanmaya devam etmeli ve aynı zamanda da gerçek hayattaki koşulların çok disiplinli ve disiplinler arası bir yaklaşımla incelenmesi için bir kapı açmalıdır. Bu durum eğitimcilerin sadece bilgiyi aktaran ve öğrencilerin sadece bilgiyi alan kişiler olmaktan ziyade bir takım oluşturmasını gerektirmekte ve bu nedenle de öğretim programları ile öğretim metotlarında yapısal değişmelerin yapılmasını zorunlu kılmaktadır.

29. Örgün eğitim kurumları bilgi vererek ve tutumları, davranışları etkileyerek kapasite geliştirilmesinde erken yaşlardan itibaren önemli bir rol oynamaktadır. Bütün öğrencilerin sürdürülebilir kalkınma ile ilgili uygun bilgilere sahip olmasının ve sürdürülebilir kalkınmayı desteklemeyen kararların sonuçlarının farkında olmasının sağlanması önemlidir. Bir eğitim kurumu öğrencileri, öğretmenleri, yöneticileri, diğer personeli ve aileleri de kapsayacak şekilde bir bütün olarak sürdürülebilir kalkınmanın ilkelerini izlemelidir.

30. Yaygın ve informal SKE etkinlikleri sadece yetişkin eğitiminin değil örgün eğitimin de gerekli bir tamamlayıcısı olduğu için desteklenmelidir. Yaygın SKE daha öğrenci merkezli ve katılımcı olduğu için ve yaşam boyu öğrenmeyi teşvik ettiği için özel bir role sahiptir. İşyerindeki informal öğrenme hem işverenlere hem de çalışanlara değer katmaktadır. Bu

nedenle de her türlü SKE etkinliklerinde yer alan farklı aktörler arasındaki işbirliğinin önemi kabul edilmeli ve bu iş birliği teşvik edilmelidir.

31. Eğitimcilerin uygun başlangıç eğitimi ile hizmet içi eğitimi ve onların deneyimlerini paylaşması için sunulan fırsatlar SKE'nin başarısı için çok önemlidir. Çalıştıkları alanlarda sürdürülebilir kalkınma ile ilgili ileri düzey bilince ve bilgiye sahip eğitimciler daha etkili olabilir ve liderlik edebilir. Eğitimler sürdürülebilir kalkınma ile ilgili araştırma bulguları ile de yakın ilişki içerisinde olmalıdır.

32. SKE'nin öğretilmesi ve öğrenilmesi büyük oranda içerik, kalite ve öğretim materyalleri ile sağlanabilir. Fakat bu tür materyaller bütün ülkelerde bulunmamaktadır. Bu yaygın ve informal eğitim kadar örgün eğitim için de geçerli olan bir problemdir. Bu nedenle de bu tür materyallerin geliştirilmesi ve üretilmesi için dikkate değer çaba gösterilmelidir. Örgün ve yaygın eğitimdeki öğretim materyalleri arasındaki tutarlılık teşvik edilmelidir ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili olmaları ve yerel düzeyde temin edilebilir nitelikte olmaları sağlanmalıdır.

33. Etkili bir SKE,

(a) (i) bütün ilgili konular, programlar ve dersler arasındaki SKE konularının bütünleştirilmesi yoluyla ve (ii) konu ile ilgili özel program ve derslerin verilmesi yoluyla ele alınmalıdır;

(b) Eğitim kurumlarında, işyerinde, ailede ve toplumda sürdürülebilir davranışa neden olacak anlamlı öğrenme deneyimlerinin sağlanmasına odaklanır;

(c) Eğitim camiasının üyeleri ve diğer taraflar arasındaki işbirliğini ve ortaklığı artırır. Eğitim süreçlerine özel sektörün ve endüstrinin daha fazla dâhil edilmesi, hızlı teknolojik gelişmelere ve değişen iş koşullarına uyum sağlanmasına yardım eder. Toplumla yakın ilişki içerisindeki öğrenme etkinlikleri öğrencilerin pratik deneyimler kazanmasına katkıda bulunur;

(d) Hayat döngüsü yaklaşımı ile açıklayarak ve sadece çevresel sonuçlara değil aynı zamanda ekonomik ve sosyal sonuçlara da odaklanarak ve doğal çevre ile insanoğlu tarafından şekillendirilen çevreye odaklanarak küresel, bölgesel, ulusal ve yerel çevre problemlerinin anlaşılmasını sağlar;

(e) Öğrenci için uygun bir şekilde düzenlenmiş katılımcı, süreç ve çözüm odaklı çeşitli eğitim metotlarını kullanır. Geleneksel olanların yanı sıra bunlar tartışmayı, kavramsal ve algısal haritalandırmayı, felsefi sorgulamayı, değerlerin açıkça ortaya konmasını, taklidi, senaryoyu, model almayı, rol oynamayı, oyunları, bilgi ve iletişim teknolojilerini (ICT), araştırmaları, vaka çalışmalarını, gezileri, sınıf dışı öğrenmeyi, öğrenci tarafından yürütülen projeleri, iyi uygulama analizini, işyeri deneyimini ve problem çözmeyi kapsar.

(f) Yöntemsel, pedagojik ve didaktik yayınlar, ders kitapları, broşürler, vaka çalışmaları, iyi uygulamalar, elektronik, işitsel ve görsel kaynaklar gibi ilgili öğretim materyalleri ile desteklenir;

34. Hükümetler yerel Gündem 21'de dâhil olmak üzere yaygın ve informal öğretimi desteklemelidir çünkü tercih ve eylemleri ile sürdürülebilirlik önlemlerinin uygulanabilmesini sağlayan bilgili vatandaşlara ve bilinçli tüketicilere ihtiyaç vardır.

35. Kamuyu bilinçlendirme programları da dâhil olmak üzere yaygın ve informal eğitim programları yerel ve küresel bağlamdaki sosyal, ekonomik ve çevresel meseleler arasındaki ilişkilerin ve zaman perspektifinin daha iyi anlaşılmasını sağlamayı amaçlamalıdır. Topluluklar, aileler, medya ve NGO'lar sürdürülebilir kalkınma ile ilgili bilinç düzeyinin yükseltilmesinde önemli aktörlerdir.

36. Hükümet dışı örgütler (NGO) yaygın ve informal eğitim sağlayan önemli kuruluşlardır. NGO'lar bilimsel bilgiyi kolayca anlaşılabilen bilgidaki gerçeklerle bütünleştiren, bunları kolayca anlaşılabilir hale dönüştüren ve sivil yetkilendirme süreçlerini uygulayan örgütlerdir. Hükümetler ile genel kamuoyu arasındaki aracılık rolleri kabul edilmeli, teşvik edilmeli ve desteklenmelidir. NGO'lar, hükümetler ve özel sektör arasındaki ortaklıklar SKE için önemli katkılarda bulunacaktır.

37. Kitle iletişim araçları çocuklar ve gençler başta olmak üzere tüketicilerin tercih ve yaşam stillerine rehberlik edilmesinde önemli bir güçtür. Kitle iletişim araçları sürdürülebilir kalkınma ile ilgili önemli mesajları ve güvenilir bilgiyi iletme yönünde harekete geçirilmelidir.

38. Bütün işgücü sektörleri ulusal, bölgesel ve küresel sürdürülebilirliğe katkıda bulunabilir. Uzmanları ve karar vericileri sürdürülebilir kalkınmaya katkıda bulunabilecekleri bilgi ve becerilerle donatmak için uzmanlaşmış eğitim programlarının geliştirilmesi, sürdürülebilir kalkınma için eğitimin önemli bir bileşeni olarak kabul edilmektedir.

39. Bu nedenle de mesleki ve sürekli eğitim çok önemli bir role sahiptir ve özellikle planlama ve yönetimde yer alanlar başta olmak üzere bütün karar vericilere ve uzmanlara verilmelidir. Bu eğitim sürdürülebilir kalkınma ile ilgili bilgi ve bilinç oluşturmayı amaçlamalıdır. Sürekli eğitimin iki temel etkinlik alanı vardır: (a) bilgi ve becerileri güncelleştirmek; ve (b) farklı uzmanlık ve farklı koşullarda gerekli olan yeni yeterlilikler kazandırmak. Eğitim sektörü, diğer ortaklar ve geniş anlamda toplum arasındaki işbirliğinden yararlanacak alanlardan birisi sürekli eğitim alanıdır.

40. Eğitim programları sürdürülebilir kalkınma ile ilgili temel konuları ele almalıdır, fakat aynı zamanda farklı mesleklerin ihtiyaçlarını ve bu mesleklerdeki çalışma alanı ile SD konularının ilişkisini de dikkate almalıdır. Bir mesleğin temel sorumluluğu ve bu mesleğin ekonomik, sosyal ve çevresel etkileri ile ilgili konulara özel önem verilmelidir.

41. SKE'nin daha sürdürülebilir bir toplum yönündeki değişim gündeminin bir parçası olabilmesi için öncelikle eğitimin kendisi değişime tabi olmalıdır. SKE'ye katkıda bulunabilecek araştırmalar teşvik edilmelidir. Ele alınması gereken konuları belirlemekten yeni bilgi ile çalışılmasına ve bu bilginin bilinmesi ve kullanılmasına kadar olan alandaki araştırma ve geliştirme etkinliklerinde taraflar arasında geniş işbirliğine ve ortaklığa ihtiyaç vardır. Araştırma ve geliştirme çabalarının sonuçları yerel, bölgesel ve küresel düzeyde paylaşılmalıdır ve eğitim sistemi, deneyim ve uygulamalar ile bütünleştirilmelidir.

V. UYGULAMA ÇERÇEVESİ

1. Ulusal/Devlet Uygulaması

42. Her ülke bu Stratejiyi uygulamakla yükümlüdür. Sürdürülebilir kalkınma perspektifinin eğitime dâhil edilebilmesi için yönetimin her düzeyinde güçlü politik desteğe ihtiyaç olacaktır. Bu amaçla ülkelere bu Stratejiyi kendi resmi dillerine ve eğer mümkünse

azınlıkların dillerine tercüme etmeleri ve ilgili makamlara dağıtarak bir odak noktası belirlemeleri tavsiye edilmektedir.

43. Stratejinin etkin bir şekilde uygulanması hükümlerinin Devletin ve yerel yönetimin planlama, yatırım ve yönetim stratejileri ile bütünleştirilmesini ve bunun eğitimin her düzeyi ve bütün eğitim kurumları/örgütleri için geçerli olmasını gerektirmektedir. Aynı zamanda uygulama, diğer devletlerin girişimleri ile ikili ve çok taraflı bazda gerçekleştirilen girişimlerle uyumlu olmalıdır ve bunlardan yararlanılmalıdır. Yasal, ekonomik ve iletişim araçları Devlet'in koşullarına adapte edilmelidir. Böylece, ülkeler şartları kendi yasalarına, politikalarına ve uygulamaya hazır çalışma çerçevelerine uygun şekilde uygulayabilirler.

44. Ülkeler; eğitim, halk katılımı ve iletişim ile ilgili mevcut zorunluluklarını tanımlamalı ve SKE'de tutarlı bir şekilde bunları belirtmek için uluslararası çevre ve diğer ilgili anlaşmalardaki yükselmenin farkında olmalıdır.

45. Eğitim sektörü farklı ülkelerde farklı düzenleyici yönetim sistemleriyle geniş bir alanı içermelidir. Eğitim aynı zamanda hayattaki farklı yaştaki ve farklı pozisyondaki insanları düzenleyici bir unsurdur. Sorun ise güven, kapsayıcı ve yardım temelinde işlevsel eğitim sektörü çerçevesi ve gerekli politika yapıcı reform uygulaması ve kendi kendine değerlendirmeyi teşvik etmek olacaktır. Bu stratejinin uygulanmasında örgün ve yaygın eğitimden sorumlu olanların ilgili diğer devlet otoriteleri ile iş birliği halinde olmaları önemlidir.

46. Tüm ilgili devlet organlarının liderliği ve sorumluluğu paylaştığı bu iş birliği iyi ve genişletilmesi gereken bir yönetim için önemli bir mekanizma olarak algılanmalıdır. Özellikle Çevre ve Eğitim Bakanlıkları örgün eğitim politikaları ve müfredatının her düzeyde uygulanması stratejisi ile ilgili olarak sürdürülebilir kalkınmadaki ileri düzeyde entegrasyonu başlatmak ve cesaretlendirmede iş birliği yapmalı ve lider olmalıdır. Ancak hem diğer ortaklar hem de kamu yetkilileri ile iş birliği gereklidir. Özellikle ekonomiden sorumlu yetkililer ile olan iş birliği önemlidir.

47. Farklı taraflar arasındaki ortaklığı başlatmanın ve bilgi paylaşımının yanı sıra ülke düzeyinde stratejinin uygulanması için bir koordinasyon mekanizmasına ihtiyaç vardır. Bunun için bir seçenek; farklı sektörlerden profesyonelleri bir araya getirerek sürdürülebilir kalkınmada komisyonların ya da ilgili organların şemsiyesi altında "ulusal SKE platformu" oluşturmaktır.

48. Ulusal (Devlet) uygulama planları uygulama elementinin bir merkezi olarak hizmet vermelidir. Ülkeler kendi ulusal kalkınma planlarını tasarlamaktan sorumlu olacak bir organa karar vermelidir.

49. Ulusal uygulama planı katılımcı bir yaklaşım ile geliştirilmelidir. Böylece ilgili tüm paydaşlar bu yaklaşımın içinde yer almalıdır. Ülkedeki gerçek durum göz önüne alınmalıdır. Ülkelerin kendi ihtiyaçları, politika ve programları doğrultusunda uygulama için kendi önceliklerini ve programlarını oluşturabilecekleri düşünülmelidir. Bu bölümün koşulları bu çalışmaya yol gösterebilir. Ulusal uygulama planları uygulama ve değerlendirme anlamında kesin olmayan program, önlemler, faaliyetler ve amaçlara hitap etmelidir.

2. Eylem Bölgeleri

Sürdürülebilir kalkınma gelişimini desteklemek için kullanılmaya hazır, düzenleyici, politik çerçevelerin temini.

50. Politik, yasal, kullanılmaya hazır çalışma çerçeveleri ve müfredat SKE'yi içermeli ve desteklemelidir. Bunu gerçekleştirmek için anahtar faaliyetler şunlar olabilir: eğitimin tüm düzeylerinde sürdürülebilir kalkınma için çalışma çerçeveleri benimsemek; bölümler arası ve çok paydaşlı iş birliği gelişimini teşvik etmek; danışma mekanizmalarının uygun şekilde kurulmasını içermek; yükseköğretimin tüm düzeylerinde özel kurslar ve çalışma programlarında, özellikle öğretmen yetiştirmede, sürdürülebilir kalkınma prensiplerini entegre etmek; sürdürülebilir kalkınmaya yönelik olarak eğitim olanaklarının yönetim ve şartlarını geliştirmek ve özel, birden fazla disiplin ve disiplinler arası çalışmalarda doğa, politika ve sosyal bilimler arasındaki bağı kuvvetlendirmek. Disiplinler arası ve özel çalışmalar dengelenmelidir.

Sürdürülebilir kalkınmayı örgün ve yaygın eğitimde ilerletmek

51. Örgün eğitim kurumlarında ve aynı zamanda ailelerde, medyada ve sivil toplum örgütlerinde sürdürülebilir kalkınmaya olan duyarlılığın artması sağlanmalıdır.

52. Kamu yönetimi, özel sektör, endüstri, ulaşım ve tarım gibi sektörler de dahil olmak üzere bireylerin yaşam boyu öğrenmesinin bir parçası olarak sürdürülebilir kalkınma bilgisi ve profesyonel beceri sürekli olarak geliştirilmelidir. Sürdürülebilir kalkınma fikrine daha kesin bir anlam vermek amacıyla yeni bilgiler geliştirmek ve yeni beceriler ortaya koymak ihtiyacı birçok uzmanlık alanı devamlı geliştikçe sürekli bir ihtiyaç olarak kalacaktır.

53. Bunu gerçekleştirmek için anahtar eylemler şunlar olabilir: planlama, yönetim ve medyadaki profesyoneller de dahil olmak üzere sürekli eğitimde, ilgili öğrenme fırsatlarını sürdürülebilir kalkınmaya sunmak; sürdürülebilir kalkınma duyarlılığına dayalı toplumu geliştirmek; sivil toplum örgütleri ile iş birliğini geliştirmek ve onların eğitim faaliyetlerine destek vermek; yaygın faaliyetlerle örgün eğitim kurumları ve yaygın organizasyonlar arasındaki iş birliğini teşvik etmek; tüm topluma ulaşması açısından sürdürülebilir kalkınma konularını tartışmak ve bilgilendirmek üzere medyayı cesaretlendirmek.

Sürdürülebilir kalkınmayla bağlantılı eğitim sektörleri ile rekabeti geliştirmek

54. Tüm eğitim düzeylerinde eğitimciler, liderler ve karar veren kişiler, uygun rehberlik ve destek sağlamak amacıyla sürdürülebilir kalkınma için eğitim hakkındaki bilgilerini artırma ihtiyacıdadırlar. Bunun sonucu olarak da hem örgün hem de yaygın eğitimin tüm düzeylerinde rekabet ortaya çıkarmak gereklidir.

55. Bunu gerçekleştirmek için anahtar eylemler şunlar olabilir: sürdürülebilir kalkınma konularında liderlerin duyarlılığını artırmak için yapılacak faaliyetler de dahil olmak üzere eğitim sisteminde personel için rekabet gelişimini teşvik etmek; SKE'de profesyonel rekabeti onaylamak için kriterler geliştirmek; örgün ve yaygın eğitim kurumlarında sürdürülebilir kalkınma için yönetim sistemlerini tanıtmak ve geliştirmek; eğitimin tüm düzeylerinde eğitimciler için eğitim ve yeniden eğitim programlarında sürdürülebilir kalkınmayla ilgili konuları dahil etmek; ve yaygın eğitim de olan eğitimciler de dahil eğitimcilerin tecrübelerini paylaşmaları için onları teşvik etmek.

Sürdürülebilir kalkınma için gerekli olan materyallerin ulaşılabilir olmasını sağlamak

56. Tüm düzeylerde hem genel kurslarda ve özel eğitimde hem de kendi kendine çalışmada SKE'ye yönelik olan materyaller geliştirilmelidir ve yerel durum ve ihtiyaçlara uyarlanmalıdır.

57. Bunu gerçekleştirmek için anahtar eylemler şunlar olabilir: özellikler yerel dillerde tüm düzeydeki eğitim ve öğretim için eğitimciler, öğrenenler ve araştırmacılara yönelik materyallerin üretimini ve gelişimini teşvik etmek; bilgi paylaşımı ve öğrenme amaçlarına yönelik multi-medya, video, elektronik işitsel ve görsel kaynakların gelişimini özendirmek; SKE ile ilgili olarak internet kaynaklar ve elektronik araçlarla erişimi kolaylaştırmak; örgün ve yaygın eğitim için olan kaynaklar arasında tutarlılığı sağlamak.

Sürdürülebilir kalkınma gelişimini ve araştırmasını artırmak

58. ICT uygulaması, okul/kurum gelişimi, davranış ve değer formasyonu, değerlendirme araçları ve etkili öğrenme metotları gibi sürdürülebilir kalkınmanın farklı alanlarındaki faaliyetlerin geliştirilmesine araştırılmasına ihtiyaç vardır. Sürdürülebilir kalkınmadaki araştırma ve gelişim SKE gelişiminde sürekli bir temel önermektedir.

59. Araştırma ve geliştirme çabaları taraflar arasında yerel, bölgesel ve global olarak paylaşılmalı ve eğitim sisteminin farklı bölümlerinde birleştirilmelidir.

60. Araştırmayı başlatacak ve geliştirecek anahtar eylemler şunlar olabilir: SKE içeriği ve öğrenme ve öğretme metotları; SKE için ekonomik çabalar ve güdüleyiciler; SK özelliklerini içeren yollar ve SK'nin farklı boyutlarını bir araya getiren araştırmalara öncelik vererek farklı konulardaki yerel bağlam; SKE için göstergeler ve değerlendirme araçları ve iyi uygulama örneklerinin araştırma sonuçlarının paylaşımı.

3. Uluslararası iş birliği

61. Ülkelerdeki SKE gelişimi ve yaygınlaştırılmasına katkı dışında, eğitimde sürdürülebilir gelişme için iş birliği karşılıklı anlayış, güven ve farklı kültürel değerlere saygının sağlanması ve dolayısıyla barışa katkı bağlamında insanlar ve milletler arasında dostane ilişkilerin kurulmasına yardımcı olabilir.

62. Bölgesel düzeyde SKE iş birliğinin desteklenmesi ve Strateji uygulamasının kolaylaştırılması ve gözden geçirilmesine ihtiyaç vardır. Bölgesel süreç BM Eğitimde Sürdürülebilir Kalkınma Onyılı ile bağlantılı olan diğer gelişmeler göz önüne alınmalıdır ve SKE üzerinde global girişimlere katkı olarak görülmelidir.

63. Bölge eğitimde uluslar arası işbirliğinde, özellikle yükseköğretimde, tecrübe yönünden zengindir. Ulusal ve alt-bölgesel ağlar, eğitim, çalışma grupları, üniversite ağları ve dernekleri, programlar ve ortaklıklar; SK ile ilgili problemlerin çözümü için tasarlanan eğitimin çok disiplinli formlarının gelişimi çalışmalarına başlamıştır. Buradaki sorun SKE'nin nasıl teşvik edileceği ve tecrübe ve potansiyelini en iyi şekilde nasıl kullanacağıdır. Diğer bir sorun ise hala uluslar arası düzeyde çok iyi bilinmeyen SKE ile ilgili konulardaki araştırmalardır. Okul öncesi ve okul eğitiminde SKE için uluslararası iş birliğine ihtiyaç vardır.

64. Memurlar, eğitimciler ve araştırmacılarla SK ve SKE ile ilgili konularda iyi uygulamaları ve tecrübeleri paylaşan ilgili taraflar gibi eğitim üyelerini bir araya getiren bölgesel ve bölgeler-altı forumların önceliği olmalıdır.

65. SKE'nin karışık yapısı, eğitim komitesine ilaveten diğer ilgili uluslar arası tarafların Stratejinin uygulanması konusunda iş birliği halinde çalışması için cezp edilmesini gerektirmektedir. Bu, özellikle farklı profesyoneller ve karar veren kişiler için SK ile ilgili bilgi ve becerilerin geliştirilmesi amacıyla olan uluslar arası iş birliği ile ilgilidir.

66. Tecrübeler ve ihtiyaçlar UNECE'nin farklı bölgelerinde değişiklik göstermektedir. Bölgeler-altı iş birliği geliştirilmelidir. Bu durum yüksek önemdeki konular üzerinde yakın çalışmayı sağlayabilir ve ülkelerin, en iyi uygulama sonuçlarına ulaşmalarına yardımcı olabilir.

67. Farklı alt-bölgelerde daha ileri düzeyde değerlendirme ihtiyacı vardır. SK için eğitimde ve çevre eğitiminde kendi ana problemlerini çözmede Güneydoğu Avrupa, Orta Asya²⁰, Kafkasya ve Doğu Avrupa'daki ülkelere özel önem verilmelidir. Bu sorunların bazıları yeterli yönerge materyalleri eksikliği, yükseköğretimin ve araştırma kurumlarının kapasitelerinin etkisiz kullanımı, becerikli eğitimcilerin yokluğu ve duyarsızlığı ile SKE ile ilgili olarak bölümler arası ve çok paydaşlı iş birliğinin olmamasından kaynaklanmaktadır. Güneydoğu Avrupa ve EECCA'daki bir başka sorun ise kırsal bölgelerde yaşayan çocuklar için düşük kalitede eğitim ve bu bölgelerde SKE gelişimi için finansal ve insan kaynakları eksikliğidir. Böylece bina, finansman yardımı ve eğitime destek ekonomisi geçiş halinde olan ülkelerde araştırma ve kamu duyarlılığı programları önemli bir konu olarak görülmeli ve hükümetler, ilgili örgütler ve bağış yapan kişiler tarafından göz önüne alınmalıdır²¹.

68. Anahtar eylemler şunlar olabilir: SKE konusunda çalışan mevcut bölgesel ve alt-bölgesel ortaklık ve ağları genişletmek ve ikili programları, iş birliğini ve ortaklığı teşvik etmek; mevcut uluslar arası yasal bağlayıcı araçları, Aarhus Konvansiyonu gibi diğer ilgili anlaşmaları kullanmak; örnek uygulamaların ve tecrübelerin, SKE ile ilgili meselelerde ortaklıkların geliştirilmesi ile ilgili ulusal deneyimlerin ve projelerin bilgilerinin ve yeniliklerinin paylaşımını örneğin BİT araçları ve UNECE'nin web sitesini kullanarak, kolaylaştırmak; SKE'le ilgili iki taraflı ve çok taraflı programlarda dâhil etmek; SKE'le ilgili uluslar arası işbirliklerinde büyük grupların ve sivil toplum örgütlerin katılımını desteklemek; SK bilincinin artırılması hususunda uluslararası organizasyon koordine etmek ve desteklemek; ve tecrübelerin paylaşımını teşvik etmek.

69. Verimli bölgesel yönetimi ve iletişimi sağlamak için UNECE üye ülkelerinin tümünde ve ilgili uluslar arası organizasyonlarında SKE büroları kurmak gerekmektedir. Stratejinin uygulanmasını takip etmek amacıyla eğitim ve çevre (veya diğer ilgili) sektörlerinin temsilcilerinden oluşan bir yönetim kurulabilir. "Avrupa için Çevre" süreci SKE konusunda bölgesel işbirlikleri hususunda ortaklık platformu olarak ve UNECE Çevre Politikaları Komitesi ise Komitenin çalışma programına uygun olarak Stratejinin uygulanması sürecini izleyen kurum olarak kullanılabilir.

70. "Avrupa için Çevre" konferanslarında, Bakanlar ulusal ve diğer ilgili raporlara dayanarak Stratejilerin uygulanması sürecini görüşmek isteyebilirler. Çevre performans incelemeleri aynı zamanda o ülkenin SKE ile ilgili incelenmiş çabalarını da içerebilir.

4. Görev ve Sorumluluklar

71. Hükümetler ülkelerinde Stratejinin uygulanmasının desteklenmesi ve kolaylaştırılması için inisiyatifi ele aşmalıdır. Hükümetin her aşamasında programın uygulanmasını denetlemeli ve düzenli takip etmelidirler.

72. Resmi eğitimden sorumlu bölgesel eğitim yetkilileri ve kurumları Stratejinin kendileri ile ilgili hükümlerini uygulamak hususunda sorumluluk almak için teşvik edileceklerdir.

73. İlgili ortaklar, bölgesel yetkililer dâhil, eğitim ve bilim sektörü, sağlık sektörü, özel sektör, sanayi, ulaşım ve tarımcılık, işçi sendikaları, kitle iletişim, sivil toplum organizasyonları, çeşitli topluluklar, yerli insanlar ve uluslar arası organizasyonlar önceliklerini belirlemek ve Stratejinin uygulanması ve takibinde sorumluluk almak için davet edilmelidirler.

5. Malî Konular

74. Stratejinin uygulanması için eşit malî imkânlar sağlamak başarı için önemli bir koşuldur. Stratejinin amacına ve bu yatırımın dönüşümüne ulaşmak için gerekli uygulama hükümlerindeki masrafların tam olarak belirlenmesi için SK politikalarını ve uygulamalarını toplumda tanıtırken eğitimin değerinin anlaşılması gereklidir. Eğitim uzun vadede dönüt alınacak bir yatırım olarak görülmelidir.

75. Bu Stratejiyi uygulama masrafı, genel olarak, her ülkenin kendisi tarafından karşılanacaktır. Bu nedenler hükümetler uygun kaynakların bulunmasını sağlamalıdır. Hedeflenen eylemlerin çoğu eğitim sektöründe devam eden geliştirme çalışmalarının içine uyarlanabilirler. Bazı eylemler bölgesel veya bölge ötesi projelerden daha kolay gerçekleştirilebilirler.

76. Hükümetler, SKE'yi eğitimin her türünde, buna SKE bursları ve eğitim kurumları için kapasite artırımı da dâhil, finansman sağlamak için bütçe ve ekonomik imkânları kullanmayı göz önünde bulundurmalıdırlar. SKE öğelerinin ilgili ikili ve çok taraflı antlaşmalarda dâhil edilmesi için çaba sarf edilmelidir. Ortaklıklar kurulmalı ve destek arama çabaları, uluslar arası fon teşviki ve özel sektörden destek alınması dâhil, teşvik edilmelidir. Stratejinin uygulanmasındaki ilk aşamada bölgenin bazı bölümlerine, özellikle de EECCA ve Güney-Doğu Avrupa'da, mali destek bu ülkelerin sürece başlaması açısından hayatidir.

6. Değerlendirme ve Zamanlama

77. Stratejinin uygulanmasını sağlamak amacı ile bir zaman çizelgesi belirlenmeli ve göstergeler geliştirilmelidir. İnsanların SK aleyhine hareket etmelerine imkân vermek eğitimde kalite ve onların çalışmalarının ürünüdür. SK'nın şeklini eğitim her aşaması ve şeklinde tanıtmak uzun bir süreçtir ve bu nedenle, uzun bir süre içinde ölçülebilmektedir.

78. Stratejinin uygulanması daimi bir süreç olarak görülmelidir. Ancak, sürecin oluşturulmasını kolaylaştırmak için uygulanmasında üç aşama önerilmektedir:

Aşama 1 (2007 ye kadar): uygulamayı başlatmak için iyi bir zemin, her ülkenin Stratejinin kapsamında girebilecek işlerin tanımını yapması tavsiye edilir. Bu mevcut politikaların, yasal

ve işlevsel çerçevelerin, mali mekanizmaların ve eğitim faaliyetlerin gözden geçirilmesini ve her tür engelin ve boşluğun da belirlenmesini kapsamaktadır. Zayıflıkların üstesinden gelmek için telafi eylemleri düşünülmeli ve konuyla ilgili bir ulusal uygulama planı tasarlanmalıdır. SKE'in uygulanması için değerlendirme metotları ve göstergeleri, özellikle nitel olanlar, geliştirilmelidir. "Avrupa için Çevre" konferansında, Bakanlar Strateji için taahhütlerini sunabilirler, başarılarını kutlayabilirler, konuları ve endişelerini paylaşabilirler ve ulusal/Devlet stratejilerinin gelişimi hakkında rapor verebilirler.

Aşama 2 (2010 a kadar): Stratejinin hükümlerinin uygulanması, uygun olduğu ölçüde kullanılmalıdır. Bu bağlamda, ülkeler kendi ulusal/Devlet stratejilerinin uygulanması hususundaki gelişmeyi gözden geçirmeli ve gerek tezahür ettiği revize etmelidirler.

Aşama 3 (2015 ve sonrası): SKE'i uygulamada ülkelerin büyük gelişme kaydetmiş olması gerekmektedir.

79. Stratejinin sürece dayalı ve karşılaştırmalı değerlendirmesinin yapılmasını yardımcı olmak için bir dizi konu göz önünde bulundurulmalıdır. Bunlar aşağıdaki örnekleri kapsamaktadır: Stratejiyi yönetecek lider ve koordinatörlerin belirlenmesi; hükümetler arası ile çok ortaklı işbirliklerin ve ortaklıkların çerçevesi; resmi müfredatın ve öğrenme programların ilintili olması; özellikle eğitimciler için SK ile ilgili konularda başlangıç eğitimi ve sürekli eğitim; SKE için araç ve malzeme; SKE hakkında araştırma ve geliştirme, yaygın eğitim ve gayr-ı resmî eğitimin geliştirilmesi; medyanın dahil edilmesi ve öğrencilere etkisi.

NOT

Bilgi için iki doküman mevcuttur: biri sürdürülebilir kalkınma için eğitimde geçmiş ve devam eden uluslararası süreçler hakkında (CEP/AC.13/2004/8/Add.1), diğeri ise stratejide kullanılan bazı terimlerin netleştirilmesi ile ilgili (CEP/AC.13/2004/8/Add. 2).
